

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Затверджено

На засіданні кафедри економіки підприємства економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

проф. Михасюк І.Р.

СИЛАБУС з навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР»,
що викладається в межах ОПІ
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Львів 2021 р.

Силабус курсу
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР
2021-2022 навчальний рік

Назва курсу	Управління ризиками бізнес-структур
Адреса викладання курсу	м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра економіки підприємства
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування»; 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Викладач (-і)	Косович Богданна Іванівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства економічного факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта bogdanna_k@ukr.net; bohdanna.kosovych@lnu.edu.ua https://econom.lnu.edu.ua/employee/kosovych-bohdanna-ivanivna тел. (038) 0975169350
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (чи попередньою домовленістю) в онлайн режимі на платформах Microsoft Teams та Zoom. і за адресою: економічний факультет, кафедра економіки підприємства, каб.117, проспект Свободи, 18, м. Львів
Сторінка курсу	http://econom.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-entrepreneurship
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Управління ризиками бізнес-структур» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" для здобувачів 2 року навчання і охоплює собою вивчення ризиків бізнес-структур та управління ними у середовищі, розвиток загальних і фахових компетентностей з управління ризиками, а також вміння розв'язувати комплексні ризикові ситуації, що виникають у середовищі розвитку бізнес-структур, організувати командну взаємодію, будувати власну кар'єру та бути керівником чи консультантом бізнес-структур.
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна «Управління ризиками бізнес-структур» є нормативною дисципліною освітньо-професійної програми підготовки магістра з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", яка викладається в третьому семестрі 2 року навчання в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитною Трансферною Системою ECTS). Ідейна спрямованість курсу – формування умінь та навиків виявлення ризиків бізнес-структур та управління ними в умовах трансформації задля забезпечення їх ефективної конкурентоспроможної діяльності на ринку.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» є формування системи теоретичних знань, умінь та практичних навичок про існуючі ризики бізнес-структур в сучасних умовах господарювання, їх аналіз, оцінювання і управління ними в динамічному середовищі за для забезпечення конкурентоспроможності бізнес-структур в умовах трансформаційних змін. Основними завданнями вивчення дисципліни є: - засвоєння основних положень щодо управління ризиками бізнес-структур; - вивчення інструментарію виявлення й врахування ризиків бізнес-структур; - оволодіння навичками самостійно здійснювати аналіз, ідентифікацію та

	<p>оцінювання ризиків; - набуття практичних навичок для вирішення конкретних ризикових ситуацій. Особлива увага при вивченні курсу «Управління ризиками бізнес-структур» приділяється пізнанню природи ризику бізнес-структур, управління ризиками та вироблення заходів розвитку конкурентоспроможних бізнес-структур в умовах невизначеності. Предметом курсу: ризики, з якими зустрічаються бізнес-структури та інструментарій управління ними.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова література: Балджи М. Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 670 с. Балджи М. Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навч. пос. Харків : Промарт, 2015. 300 с. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 224 с. Журман С., Шишкіна О. Систематизація наукових підходів до розуміння природи ризику. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2018. № 3 (15). С. 155-163. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. 208 с. Європейський Центр Розвитку наукових досліджень в економіці і статистиці. URL : http://ecares.ulb.ac.be/. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2004. 220 с. Кондрашихін А. Б. Теорія та практика підприємницького ризику: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 221 с. Кучеренко В. Р., Карпов В. А., Карпов А. В. Економічний ризик та методи його вимірювання: навчальний посібник. Одеса, 2011. Марцин В., Михасюк І. Ризики суб’єктів господарювання в глобальному просторі. Львів : Апріорі, 2014. 208 с. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 224 с. Косович Б., Дмитрук В. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. Науково-практичний журнал. Економіка та держава № 5. 2020. (DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5). С.88-92. Михасюк І., Сухай О., Гукалюк А., Косович Б. Зовнішня торгівля і біржова діяльність: глобалізаційний аспект. (монографічний навчальний посібник). Львів : Ліга-Прес, 2016. 298 с. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Проблеми конкурентоспроможності українського підприємництва і торгівлі в умовах глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. Випуск 56. DOI: http://dx.doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3028. С. 308-314. Mykhasiuk I., Kosovych V. Innovative activity and security of Ukraine in conditions of war. Kksiazce : Współczesne organizacje. Zarządzanie-Innowacje-Rozwój. Prace Naukowo-Dydaktyczne. KUZ KROSNO. 2020. 15 s. Михасюк І., Косович Б., Лукашенко Т. Регулювання розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності в умовах економічної нестабільності: монографічний навчальний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2020. 303 с. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2015. 220 с. Підприємство, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.</p>

	<p>Семенова К. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: Навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, ротапринт, 2013 р. 194 с.</p> <p>Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб. Київ : ІВЦ "Видавництво «Політехніка»", 2004. 200 с.</p> <p>Шишкіна О. Термінологічні проблеми пізнання природи фінансового ризику. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 1 (17). С. 253-263.</p> <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. 2. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Відомості Верховної Ради України, 1991, № 47, ст. 646. 3. Глобальний договір ООН (UN Global compact, 2020). 2020. URL : www.globalcompact.org.ua. 4. Honey, G. (2009), A Short Guide to Reputation Risk, Gower Publishing, Farnham, UK. 5. Griffin, A. (2014), Crisis, issues and reputation management, Kogan Page Limited, London, UK. <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua 2. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України – http://sips.gov.ua/ 3. Урядовий портал Кабінету Міністрів України – www.kmu.gov.ua 4. Національний банк України – www.bank.gov.ua 5. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.ua 6. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucerps.org 7. Газета «Урядовий кур'єр» – www.ukurier.gov.ua 8. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua 9. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника – www.lsl.lviv.ua 10. Світова організація торгівлі – www.wto.org 11. Risk management standards of The Institute of Risk Management. URL: https://www.theirm.org/knowledge-and-resources/risk-management-standards.
Тривалість курсу	90 год. 3 кредити
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять, з них 16 години лекцій, 16 годин практичних занять та 58 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення вивчення дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» магістри повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття "ризик" і "невизначеність", ознаки та функції ризиків; - джерела ризиків бізнес-структур; - класифікацію ризиків за ключовими ознаками; - основні методи виявлення ризику; - сутність основних категорій ризиків бізнес-структур; - методичні підходи щодо аналізу та оцінювання ризиків бізнес-структур; - загальні поняття управління ризиком, мета та функції; - засади управління ризиками бізнес-структур; <p><i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати одержані знання на практиці; - обґрунтувати об'єктивну необхідність та особливості пізнання ризиків бізнес-структур; - здійснювати ідентифікацію, аналіз та оцінку ризику; - аналізувати ефективність методів управління ризиком; - оцінювати ризики господарської діяльності підприємства; - розробляти та обґрунтовувати ефективні рішення на альтернативній основі; - напрацьовувати рекомендації для забезпечення ефективної діяльності бізнес-

	<p>структур в ризикових умовах;</p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтуватись в ризикових ситуаціях, пов'язаних з різними видами підприємницької діяльності; - розпізнавати ризик та давати йому якісну та кількісну оцінку;
Ключові слова	Ризики, бізнес-структури, управління ризиками, підприємництво, оцінювання ризиків.
Формат курсу	очний, заочний
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна природа ризику, мета, джерела та функції. 2. Класифікація ризиків бізнес-структур. 3. Управління ризиками бізнес-структур. 4. Кількісні методи оцінки ризиків бізнес-структур. 5. Якісні методи оцінки ризиків бізнес-структур. 6. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності. 7. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності. 8. Міжнародні стандарти в управлінні ризиками бізнес-структур.
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру оформляється за підсумками навчання
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з економічної теорії та інших економічних дисциплінах, які магістри вивчали протягом навчання на ОКР бакалавр (макро- і мікроекономіки, економіки підприємства, антикризового управління підприємством, стратегії бізнесу, контролінг у підприємстві, формування і використання капіталу підприємства, бізнес-планування, бізнес-діагностика, організація інноваційної діяльності підприємства тощо) та розуміння джерел наукової бази з підприємництва.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, спільні розробки, практично-орієнтоване навчання, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, мозковий штурм, дискусії, діалогова форма набуття знань, обговорення складних дискусійних питань і проблем, аналіз і діагностика ситуації тощо).
Необхідні обладнання	<p>Мультимедійний пристрій, комп'ютер, Інтернет, доступ до платформ Microsoft Teams та Zoom.</p> <p>Роздатковий матеріал, навчальні посібники, монографії, наукові публікації.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модульне (контрольне) опитування – 2-а модулі по 30 балів; виступ на практичному занятті – 5 балів, участь в обговоренні питання, в дискусії, суттєве доповнення (залежно від змісту та наповнення) до 3-х балів; підготувати тези чи есе і текст фіксованого виступу на задану тему (5 хв.) за умови дотриманням всіх вимог 10 балів; 10 балів - наукова робота «Управління ризиками бізнес-структур в умовах COVID19». Виконання індивідуальних практичних завдань (10 балів). Індивідуальне завдання магістри готують у формі наукового проекту чи презентації. Тема проекту повинна відображати проблематику досліджень кваліфікаційної магістерської роботи.</p> <p><i>Академічна доброчесність:</i> усі види робіт студенти мають виконувати самостійно і доброчесно. Під час виконання письмових модульних (контрольних) робіт – використання навчальної літератури, списування, взаємне консультування, втручання в написання робіт іншими студентами є прикладами можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування, незалежно від ступеня обману.</p> <p><i>Відвідування занять</i> є важливою умовою успішного навчання. Студенти повинні відвідувати лекції та практичні заняття, а також зобов'язані дотримуватися строків,</p>

	<p>визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених дисципліною.</p> <p><i>Література.</i> Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p><i>Політика виставлення балів.</i> Ураховуються бали, набрані під час тематичного контролю на практичному занятті, модулів, виконання індивідуальних наукових завдань і підготовка тез чи есе на задану тематику.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку чи екзамену	<p>Сутність поняття ризик, причини його виникнення.</p> <p>Хто є суб'єктами ризиків та, що є об'єктами ризиків в глобальному просторі?</p> <p>Підприємницький ризик, його основна характеристика.</p> <p>Класифікація ризиків бізнес-структур.</p> <p>Властивості та основна характеристика ризиків бізнес-структур.</p> <p>Ризики при впровадженні бізнес-ідей.</p> <p>Джерела ризиків бізнес-структур в трансформаційних процесах.</p> <p>Середовище формування ризиків бізнес-структур.</p> <p>Основні методи виявлення ризику.</p> <p>Сутність основних категорій ризиків бізнес-структур.</p> <p>Інструментарій врахування, оцінювання та управління ризиком.</p> <p>Загальні поняття управління ризиком.</p> <p>Мета та функції управління ризиком.</p> <p>Засади управління ризиками підприємницьких структур.</p> <p>Впливу ризику на господарські процеси підприємства.</p> <p>Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.</p> <p>Ризики у бізнес-діяльності малих та великих підприємств.</p> <p>Прийняття рішень в умовах ризику.</p> <p>Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності.</p> <p>Порівняльна характеристика методів страхування та хеджування ризиків.</p> <p>Самострахування як метод управління ризиками.</p> <p>Використання міжнародних стандартів в управлінні ризиками підприємницьких структур.</p>
Опитування	<p>Анкета-оцінка з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>